

Europeiska
unionens råd

Bryssel den 23 november 2023
(OR. en)

15322/23

JEUN 258
SOC 761
SAN 653
EDUC 432

LÄGESRAPPORT

från:	Rådets generalsekretariat
till:	Delegationerna
Ärende:	Slutsatser från rådet och företrädarna för medlemsstaternas regeringar om ett övergripande tillvägagångssätt när det gäller ungas psykiska hälsa i Europeiska unionen

För delegationerna bifogas ovannämnda slutsatser från rådet, som godkändes av rådet (utbildning, ungdom, kultur och idrott) vid dess möte den 23 november 2023.

Slutsatser från rådet och företrädarna för medlemsstaternas regeringar om ett övergripande
tillvägagångssätt när det gäller ungas psykiska hälsa i Europeiska unionen

EUROPEISKA UNIONENS RÅD OCH FÖRETRÄDARNA FÖR MEDLEMSSTATERNAS
REGERINGAR, FÖRSAMLADE I RÅDET,

SOM ERINRAR OM FÖLJANDE:

1. Rätten till psykisk hälsa är kopplad till rätten till mänsklig värdighet, som stadfästs i artikel 1 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna, samt till människans rätt till integritet, inbegripet psykisk integritet, som stadfästs i artikel 3, och rätten till hälso- och sjukvård i artikel 35 i stadgan. I EU-fördragen tilldelas EU-institutionerna uttryckligen en stödjande befogenhet att ta itu med frågor som rör psykisk hälsa, särskilt i artikel 168 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF-fördraget) och i artikel 3.1 i fördraget om Europeiska unionen. Dessutom ger artikel 153.1 i EUF-fördraget unionens institutioner underförstådda befogenheter på området för arbetstagares hälsa.
2. WHO definierar psykisk hälsa som ett tillstånd av psykiskt välbefinnande där människor kan klara av påfrestningar i livet, förverkliga sina egna möjligheter, lära sig väl och arbeta produktivt och bidra till det samhälle de lever i¹. Övervakning av psykisk hälsa är en del av insatserna för att uppnå mål 3 för hållbar utveckling, delmål 3.4².

¹ Världshälsoorganisationen, WHO:s faktablad *Mental health: strengthening our response*, 2022.

² Förenta nationerna, målen för hållbar utveckling, mål 3, delmål 3.4: ”Till 2030 genom förebyggande insatser och behandling minska det antal människor som dör i förtid av icke smittsamma sjukdomar med en tredjedel samt främja psykisk hälsa och välbefinnande”.

3. Det europeiska ungdomsmålet # 5³, som är att skapa ett bättre psykiskt välbefinnande och få slut på stigmatiseringen av psykisk ohälsa, och därigenom främja alla ungdomars sociala inkludering, fokuserar särskilt på förebyggande åtgärder, utveckling av en integrerad intersektionell strategi och kampen mot stigmatisering. Dessutom främjar det europeiska ungdomsmålet # 3 alla ungdomars inkludering i samhället, medan det europeiska ungdomsmålet # 9 syftar till att stärka ungdomars demokratiska deltagande och självständighet.

SOM ÄR MEDVETNA OM FÖLJANDE:

4. Våra samhällen har skakats om av covid-19-pandemin, av Rysslands anfallskrig mot Ukraina och den därmed sammanhängande livsmedels- och energikrisen samt av inflationskrisen och klimatkrisen. Allt detta har ökat och fortsätter att bygga på ungas samhällsstress och har gjort befintliga ojämlikheter ännu mer uppenbara. Dessa på varandra följande kriser har i varierande grad påverkat olika grupper av unga, och grupper i utsatta situationer har drabbats oproportionerligt hårt. Det har också blivit uppenbart att unga med begränsade möjligheter inte har lika tillgång till mänskliga rättigheter, såsom utbildning, sysselsättning, bostäder⁴ och hälso- och sjukvård. Faktorer som psykisk och fysisk hälsa, levnads-, arbets- och bostadsförhållanden, tillgång till formellt, icke-formellt och informellt lärande, arbetstillfällen och fritidsaktiviteter, inbegripet fysisk aktivitet och idrottsaktiviteter samt sociala relationer, är alla avgörande för ungas motståndskraft. De senaste åren har slagit hårt mot ungas psykiska hälsa i EU och därmed minskat deras allmänna välbefinnande⁵.

³ Resolution från Europeiska unionens råd och företrädarna för medlemsstaternas regeringar, församlade i rådet, om ramar för det europeiska samarbetet på ungdomsområdet: Europeiska unionens ungdomsstrategi 2019–2027, EUT C 456, 18.12.2018, s. 1.

⁴ Eurostats uppgifter från 2020 visade att andelen unga som bor i bostäder med allvarliga brister i samtliga EU-länder var högre än bland befolkningen som helhet.

⁵ Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén samt Regionkommittén om en övergripande strategi för psykisk hälsa, COM(2023) 298 final.

5. Enligt uppskattningar som offentliggjorts av *Institute for Health Metrics and Evaluation (IHME)*⁶ led mer än en sjättedel av alla unga i EU – dvs. över 14 miljoner människor – av psykisk ohälsa under 2019 (17,4 % av befolkningen i åldern 15–29 år). Andelen unga som rapporterade depressionssymtom mer än fördubblades i flera EU-länder under covid-19-pandemin, och kvinnor och unga med missgynnad socioekonomisk bakgrund var särskilt drabbade.
6. Av 2022 års upplaga av *Health at a Glance: Europe*⁷ framgår att nästan varannan ung europé (49 %) rapporterade icke tillgodosedda behov av psykisk vård under 2022 (53 % under 2021), jämfört med 23 % av den vuxna befolkningen. I rapporten betonas att ojämlikheten i psykisk hälsa bland unga, även på grund av kön, också kvarstod – och i vissa fall ökade – under covid-19-pandemin. Dessutom är självmord för närvarande den näst vanligaste dödsorsaken bland unga i Europa.
7. Uppgifter från Eurofound's studie *Living, Working and COVID-19*⁸ visade att unga i åldern 18–29 år som uppfattade att deras hushåll hade ekonomiska svårigheter var betydligt mer benägna att drabbas av depression under pandemin. I EU som helhet kan i genomsnitt två tredjedelar av de unga som rapporterade ekonomiska svårigheter anses ha riskerat depression under pandemin (67 %), jämfört med knappt hälften (45 %) av dem som inte rapporterade ekonomiska svårigheter.

⁶ Institute for Health Metrics and Evaluation (IHME), *Global Health Data Exchange (GHDx)*, 2020.

⁷ OECD och Europeiska unionen, *Health at a Glance: Europe 2022, State of Health in the EU Cycle*, OECD Publishing, Paris, 2022.

⁸ Eurofound, *Living, working and COVID-19 dataset*, 2021.

8. Enligt EU:s studie om ensamhet som genomfördes 2022⁹ känner sig unga oftare ensamma än äldre generationer. Ensamhet bland unga har visserligen ökat till följd av covid-19-pandemin, men tidigare studier från gemensamma forskningscentrumet har visat att upplevelsen av ensamhet bland unga i åldern 18–25 år mer än fördubblades mellan 2016 och våren 2020.

SOM BEAKTAR FÖLJANDE:

9. Europeiska kommissionen har antagit ett meddelande om en övergripande strategi för psykisk hälsa¹⁰. I meddelandet uppmanas medlemsstaterna att främja en övergripande, förebyggande strategi som integrerar psykisk hälsa i all EU-politik som en folkhälsofråga och att åta sig att förbättra livskvaliteten, ta itu med bestämningsfaktorer och övergripande frågor för att tillgodose de särskilda behoven hos olika grupper i utsatta situationer och särskilt ta itu med förekomsten av psykisk ohälsa bland dessa grupper, däribland unga. Flera flaggskeppsinitiativ fokuserar på barns och ungas hälsa och tar upp både psykisk och fysisk hälsa på ett heltäckande sätt. Enligt detta meddelande ska alla EU-medborgare ha tillgång till lämpliga och effektiva förebyggande åtgärder. Särskilt ungdomsarbete spelar en viktig roll när det gäller att främja ungas välbefinnande och förebygga psykisk ohälsa.

⁹ Casabianca, E.J., Nurminen, M., *Interventions to reduce loneliness among youth*, Europeiska unionens publikationsbyrå, Luxemburg, 2022, DOI:10.2760/793941, JRC129905.

¹⁰ Se fotnot 5.

10. Faktorer som påverkar den psykiska hälsan samverkar med befintliga ojämlikheter i samhället, vilket gör att vissa människor löper större risk att drabbas av psykisk ohälsa än andra. Dessutom kan våld, hat och diskriminering vara en orsak till psykisk ohälsa, vilket gör främjandet av jämlikhet i våra samhällen till en avgörande förebyggande åtgärd för att ta itu med dessa utmaningar.
11. Enligt Eurobarometern om ungdomar och demokrati under Europaåret för ungdomar 2022¹¹ ansåg ungdomar att förbättring av psykisk och fysisk hälsa och välbefinnande tillsammans med klimatförändringarna var det viktigaste prioriterade temat för Europaåret för ungdomar (34 % av de tillfrågade ansåg att bägge teman var av högsta prioritet). Dessutom visade uppgifterna från Eurobarometern att ungdomars näst viktigaste förväntningar på EU, efter fredsbevarande, var att öka sysselsättningsmöjligheterna.
12. Europaåret för ungdomar var bland annat inriktat på att återskapa positiva utsikter för de unga och omfattade verksamhet som stöder deras psykiska hälsa och välbefinnande. Under avslutningskonferensen, på temat "Claim the Future", efterlyste deltagande ungdomar, beslutsfattare och berörda parter större tonvikt på förebyggande hälso- och sjukvård och bekämpning av psykisk ohälsa och ensamhet.

¹¹ Flash Eurobarometer [2282/FL502], *Youth and Democracy in the European Year of Youth*, maj 2022.

13. Regelbunden fysisk träning och idrottsaktiviteter samt deltagande i kulturella aktiviteter kan främja ungas allmänna hälsa och välbefinnande, med betydande fördelar för den psykiska hälsan på kort och lång sikt. Det finns belägg¹² för att fysisk inaktivitet tenderar att öka med åldern, och det blir därför allt viktigare att unga har de grundläggande kunskaper och beteenden som gör det möjligt för dem att självständigt upprätthålla en aktiv och hälsosam livsstil under hela livet.
14. De största farhågor som unga uttrycker när det gäller ekonomisk instabilitet, otrygga anställningar eller växande oro för miljön ger upphov till psykiska ohälsa som inte uteslutande kan tillskrivas sjukdomsprocesser. 75 % av barn och unga känner rädsla när de tänker på framtiden¹³. Covid-19-pandemin har satt folkhälsan högst upp på den politiska dagordningen. En lärdom av de senaste årens socioekonomiska kris och hälsokris är att flerdimensionella sociala problem endast kan hanteras genom ett övergripande tillvägagångssätt.

¹² Särskild Eurobarometer 525, *Sport and Physical Activity*, september 2022.

¹³ Caroline Hickman, Elizabeth Marks, Panu Pihkala, Susan Clayton, R Eric Lewandowski, Elouise E Mayall, Britt Wray, Catriona Mellor, Lise van Susteren, *Climate anxiety in children and young people and their beliefs about government responses to climate change: a global survey*, The Lancet Planetary Health, volym 5, utgåva 12, december 2021, sidorna e863-e873.

15. Internationella organisationer, såsom Organisationen för ekonomiskt samarbete och utveckling (OECD), betonar vikten av att tillämpa ett sektorsövergripande tillvägagångssätt för att skydda och ta hand om ungas psykiska hälsa. De bekräftar också att många av de skyddande faktorerna för god psykisk hälsa står att finna utanför de system eller program för psykisk hälsa som särskilt utformats för att stärka eller skydda den psykiska hälsan. Sociala, ekonomiska och kulturella faktorer, såsom sysselsättningsstatus, inkomst, fysisk hälsa, upplevelser under barndomen och tonåren, har alla en betydande inverkan på den psykiska hälsan under hela livet¹⁴. Dessutom framgick det av Eurofound's ovannämnda rapport¹⁵ från 2021 att den största försämringen av det psykiska välbefinnandet (som hade nått sin lägsta nivå i alla åldersgrupper sedan pandemins början) hade konstaterats bland dem som hade förlorat sina arbeten.
16. Otrygga anställningar, otrygga arbetsvillkor och arbetslöshet är viktiga socioekonomiska bestämningsfaktorer för psykisk hälsa. Att stödja unga i deras övergång till vuxenlivet när det gäller att hitta arbete och stanna kvar på arbetsmarknaden bör vara en ekonomisk, social och folkhälsopolitisk prioritering. Arbetsgivarna spelar en viktig roll när det gäller att hantera psykosociala risker på arbetsplatsen för att förebygga potentiella negativa effekter på de anställdas, inbegripet unga arbetstagares, psykiska hälsa.

¹⁴ OECD, *A New Benchmark for Mental Health Systems: Tackling the Social and Economic Costs of Mental Ill-Health*, OECD Publishing, Paris, s. 162, 2021.

¹⁵ Eurofound, *Living, working and COVID-19 dataset*, 2021.

17. Europeiska kommissionen har antagit meddelandet *En långsiktig vision för EU:s landsbygdsområden – för starkare, sammanlänkade, resilienta och välmående landsbygdsområden 2040*¹⁶, enligt vilket särskild uppmärksamhet bör ägnas åt unga på landsbygden och i avlägsna områden, vars psykiska hälsa och vårdbehov kan skilja sig från dem för unga i stadsområden. På grund av de särskilda levnadsvillkoren för unga i landsbygdsområden, avlägsna områden, randområden, mindre utvecklade områden och yttersta randområden, till exempel på grund av otrygghet och brister i offentliga tjänster, isolering, begränsade arbetstillfällen och svåra arbetsvillkor¹⁷ som kan ha en negativ inverkan på deras psykiska hälsa, behöver unga som bor i dessa områden omfattas av särskilda insatser som bygger på en bevisanalys. Enligt Eurostat¹⁸ var andelen unga i åldern 18–24 år som bodde på landsbygden i EU och som varken arbetade eller studerade högre än andelen för unga i stadsområden. Utöver denna grad av otrygghet, som i sig utgör en orsak till psykisk ohälsa, tillkommer det faktum att unga på landsbygden är mindre benägna att söka läkarvård på grund av de långa avstånd som de skulle behöva resa¹⁹.

¹⁶ Europeiska kommissionens meddelande *En långsiktig vision för EU:s landsbygdsområden – för starkare, sammanlänkade, resilienta och välmående landsbygdsområden 2040* (COM(2021) 345 final).

¹⁷ Se fotnot 15.

¹⁸ Eurostat 2023. Statistik över unga som varken arbetar eller studerar efter kön, ålder och grad av urbanisering, maj 2023.

¹⁹ Eurostats regionala årsbok 2017.

18. Frågan om psykisk hälsa påverkar alla unga i EU rent allmänt, men ju mer missgynnade de är, desto större är deras utsatthet. Utöver de andra många och komplexa utmaningar som de måste övervinna löper unga som riskerar social utestängning eller befinner sig i utsatta situationer, t.ex. etniska minoriteter, hbtqi-personer, personer med funktionsnedsättning, på ungdomsomsorgsinstitutioner, som saknar eller som riskerar att förlora föräldraomsorg, eller personer i missgynnade socioekonomiska situationer, större risk att lida av psykisk ohälsa. Utsatthet för diskriminering och ojämlikhet skadar ungas psykiska hälsa, särskilt när de diskrimineras eller missgynnas på flera grunder. Att dessa grupper av unga inte alltid får den särskilda uppmärksamhet som de skulle behöva för sin sociala utveckling i skolan och andra utbildningsmiljöer – vilket kan leda till mobbning – är också ett orosmoment. Det är mycket viktigt att förbättra den psykiska hälsan och välbefinnandet, utveckla de socioemotionella färdigheterna hos både ungdomar och deras utbildare och ungdomsarbetare och bekämpa mobbning, inbegripet nätmobbning, sexuella trakasserier och övergrepp.
19. För att skapa en känsla av gemenskap hos medborgarna i en stat, vilket är en förutsättning för dess stabilitet, är det mycket viktigt att vidta förebyggande åtgärder för att minska problemen med ensamhet, rädsla, ångest, försvarslöshet och otrygghet, som unga är särskilt sårbara för, samt att främja resiliens och välfärd som skyddsfaktorer. På så sätt kan man bidra till att skapa rättvisa samhällen som erbjuder lika möjligheter för alla. Det är också viktigt att involvera unga i beslutsfattandet om politik som kan påverka deras psykiska hälsa och ta hänsyn till deras perspektiv.

20. Enligt rapporten *The impact of the COVID-19 pandemic on the mental health of young people: Policy responses in European countries*²⁰ spelar ungdomsarbetet en viktig roll för att skydda ungas psykiska hälsa genom att erbjuda dem möjligheter att socialisera sig, utbyta erfarenheter och utveckla en känsla av tillhörighet.

MEDLEMSSTATERNA UPPMANAS ATT INOM SINA RESPEKTIVE
BEHÖRIGHETSOMRÅDEN OCH PÅ LÄMPLIGA NIVÅER GÖRA FÖLJANDE:

21. Förbättra levnads- och arbetsvillkoren för unga i sina respektive länder, främja en sektorsövergripande strategi som syftar till att förebygga psykisk ohälsa, undanröja strukturella hinder för deras personliga och yrkesmässiga utveckling och skapa miljöer som stöder deras socioekonomiska och psykiska välbefinnande.
22. Uppmuntra till förbättrad lika tillgång till överkomliga priser för unga människor, särskilt de som befinner sig i utsatta situationer, till psykisk hälso- och sjukvård som erbjuder förebyggande, behandling och vård, samtidigt som de i allt högre grad arbetar över ämnesgränserna och övergår till personcentrerade och samhällsbaserade lösningar.

²⁰ Europeiska kommissionen, Europeiska genomförandeorganet för utbildning och kultur, *The impact of the COVID-19 pandemic on the mental health of young people: Policy responses in European countries*, Luxemburg: Europeiska unionens publikationsbyrå, 2022.

KOMMISSIONEN UPPMANAS ATT I ENLIGHET MED SUBSIDIARITETSPRINCIPEN
GÖRA FÖLJANDE:

23. Upprätthålla ett proaktiv tillvägagångssätt för psykisk hälsa, som hanterar frågan ur ett sektorsövergripande perspektiv som är både förebyggande och interventionistiskt, med särskild hänsyn till den särskilda situationen för unga i EU, i synnerhet de som befinner sig i de mest utsatta situationerna, och med inriktning på deras återintegrering och sociala delaktighet.
24. Främja åtgärder som syftar till att förbättra ungas psykiska hälsa i samband med EU:s ungdomsstrategi, med beaktande av psykisk ohälsa till följd av en kombination av materiella och psykosociala faktorer, däribland negativa händelser i barndomen, otrygghet, osäkerhet, bristande social sammanhållning, familjeförhållanden och sociala relationer, ojämlik tillgång till rättigheter och grundläggande sociala tjänster, utsatthet i utbildningssammanhang, sociala mediers roll, tillgång till bostäder, de särskilda behoven hos ungdomar på landsbygden och, i allmänhet, alla ogynnsamma omständigheter som hindrar unga från att fullt ut utnyttja sina rättigheter.
25. Uppmuntra studier om hur psykisk ohälsa påverkar unga i EU. Förutom ålder kan man i dessa studier överväga att använda data uppdelade efter andra viktiga faktorer som påverkar ungas liv. Dessa studier kommer att bidra till att bättre vägleda åtgärder och investeringar av resurser. Främja spridningen av dessa studier som en del av medvetandehöjande insatser för att bekämpa den pågående stigmatisering som är kopplad till psykisk ohälsa och stödja överföringen av evidensbaserad bästa praxis om psykisk hälsa mellan medlemsstaterna.

MEDLEMSSTATERNA OCH EUROPEISKA KOMMISSIONEN UPPMANAS ATT, INOM SINA RESPEKTIVE BEHÖRIGHETSOMRÅDEN, PÅ LÄMPLIGA NIVÅER OCH MED HÄNSYN TILL SUBSIDIARITETSPRINCIPEN, GÖRA FÖLJANDE:

26. Samordna insatserna för att minska incidensen och prevalensen av psykisk ohälsa bland unga genom att visa lyhördhet för deras särskilda behov och utmaningar samt för de lösningar de föreslår, och gå vidare med faktiska åtgärder.
27. Beakta prevalensen av psykisk ohälsa bland unga i EU för att kunna ta fram en politik som står i proportion till problemets omfattning, med särskild tonvikt på förebyggande åtgärder. Se till att de föreslagna åtgärderna är heltäckande och evidensbaserade och att den politiska utvecklingen går hand i hand med de senaste vetenskapliga rönen, rekommendationerna och studierna om psykisk hälsa som genomförts i EU och i respektive medlemsstat.
28. Uppmuntra åtgärder för att avstigmatisera psykisk ohälsa och öka medvetenheten genom att främja budskap som uppmanar unga att bete sig på ett sätt som förbättrar deras psykiska välbefinnande och söka hjälp från yrkesverksamma inom psykologiska riskförebyggande strukturer för att minska deras lidande och förebygga självmord.
29. Främja utrotande av budskap om hat, våld och övergrepp i medierna, inbegripet i sociala medier, med inriktning på grupper av unga i de mest utsatta situationerna, och försvara deras mänskliga rättigheter och grundläggande friheter och på så sätt bidra till deras psykologiska och känslomässiga välbefinnande.

30. Stödja genomförandet av de 20 flaggskeppsinitiativen och andra åtgärder i meddelandet om en övergripande strategi för psykisk hälsa²¹, inom ett stort antal områden som är viktiga för att ta itu med utmaningar på området psykisk hälsa i hela EU och på nationell nivå, inbegripet utarbetande av riktlinjer och överföring av bästa praxis och innovativa tillvägagångssätt för att ta itu med frågan om ungdomars psykiska hälsa.
31. Skapa sätt och utnyttja de verktyg som redan finns att tillgå, såsom EU:s ungdomsdialog, Europeiska ungdomsportalen och Youth Voices²², för att unga ska kunna öka medvetenheten om de psykiska hälsoproblem som de vill lyfta fram och uttrycka sina åsikter och farhågor om sin psykiska hälsa och tillvägagångssätten för att hantera psykiska hälsoproblem. Se till att unga är medvetna om att deras engagemang är viktigt för att säkerställa att de åtgärder som ska vidtas är effektiva och relevanta, till exempel genom ungdomsvänlig och tillgänglig kommunikation.
32. Se till att unga i utsatta situationer är representerade vid utarbetandet av offentliga politiska program för psykisk hälsa, så att dessa inte bara tar hänsyn till ungas intressen med enklare tillgång till institutionella kanaler för deltagande, utan också beaktar intressena hos dem som har mycket svårare att göra sin röst hörd. Stödja främjandet av kanaler som gör det möjligt för unga i utsatta situationer att framföra sina farhågor.
33. Fortsätta att stödja ungdomsarbete så att det fullt ut kan spela sin roll när det gäller att skydda ungas psykiska hälsa genom att göra det möjligt för unga att delta i verksamhet som till stor del bygger på relationer och förtroende mellan ungdomar och ungdomsarbetare och utveckla deras förmåga att söka hjälp när de ställs inför känslomässiga och psykologiska svårigheter.

²¹ Se fotnot 5.

²² Youth Voices är en av kommissionens röstinspelningsplattformar som lanserades under Europaåret för ungdomar 2022 och som gör det möjligt för unga att uttrycka sina insikter, farhågor och förslag.

34. Stödja ungdomsarbete, ungdomsorganisationer och andra relevanta experter och intressenter i deras roll som tillhandahållare av information till unga och göra det möjligt för dem att sprida information av god kvalitet om att stärka ungas psykiska hälsa och välbefinnande och vid behov ta itu med psykisk ohälsa.
35. Främja ett säkrare och hälsosammare digitalt utrymme för unga, i linje med den europeiska förklaringen om digitala rättigheter och principer²³. Detta innebär att uppmuntra medvetandehöjande åtgärder och utbildning i medie- och informationskompetens och ansvarsfull användning av sociala medier med skyddsåtgärder mot risker såsom nätmobbning, hatpropaganda, grooming och överdriven skärmtid, samt skydd och information om aggressiv marknadsföring på nätet av produkter som ohälsosam mat och dryck, alkohol, tobak och liknande produkter.
-

²³ Europaparlamentet, rådet och kommissionen, den europeiska förklaringen om digitala rättigheter och principer för det digitala decenniet, 2023/C 23/01.

Referenser:

Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén samt Regionkommittén om en övergripande strategi för psykisk hälsa, COM(2023) 298 final.

Europeiska kommissionen, Europeiska genomförandeorganet för utbildning och kultur, *The impact of the COVID-19 pandemic on the mental health of young people: Policy responses in European countries*, Luxemburg: Europeiska unionens publikationsbyrå, 2022.

Europeiska kommissionens meddelande *En långsiktig vision för EU:s landsbygdsområden – för starkare, sammanlänkade, resilienta och välmående landsbygdsområden 2040* (COM(2021) 345 final).

Europeiska ekonomiska och sociala kommittén, *De varaktiga effekterna av Europaåret för ungdomar: integrering av ungdomar och främjande av ungdomars egenmakt*, 2022.

Världshälsoorganisationen, WHO:s faktablad *Mental health: strengthening our response*, 2022.

OECD och Europeiska unionen, *Health at a Glance: Europe 2022, State of Health in the EU Cycle*, OECD Publishing, Paris, 2022.

Casabianca, E.J., Nurminen, M., *Interventions to reduce loneliness among youth*, Europeiska unionens publikationsbyrå, Luxemburg, 2022, DOI:10.2760/793941, JRC129905.

Caroline Hickman, Elizabeth Marks, Panu Pihkala, Susan Clayton, R Eric Lewandowski, Elouise E Mayall, Britt Wray, Catriona Mellor, Lise van Susteren, *Climate anxiety in children and young people and their beliefs about government responses to climate change: a global survey*, The Lancet Planetary Health, volym 5, utgåva 12, december 2021, sidorna e863-e873.